

Rädda Barnen

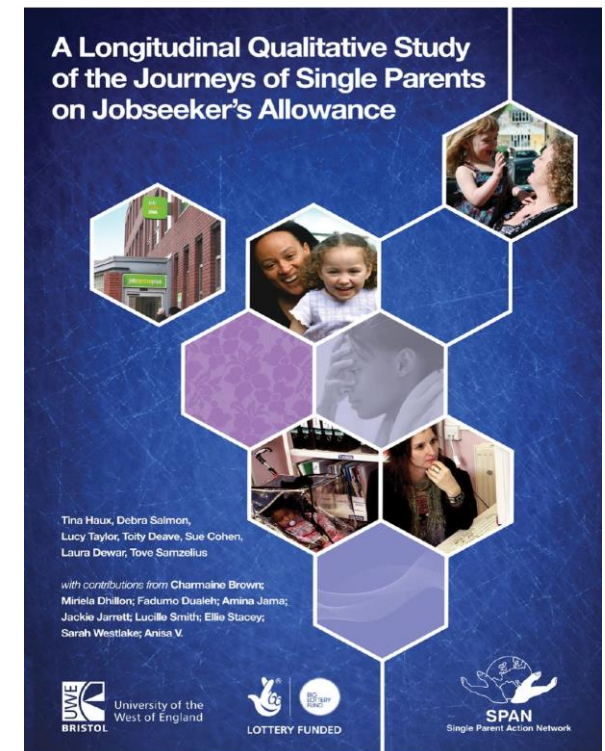

Barnfamiljer i bostadskrisens skugga

- Varför har inte alla barn i Sverige rätt till en bostad?

Tove Samzelius

Rädda Barnen och Malmö universitet

”Socialtjänstlagen ger kommunerna genom dess socialtjänst det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som innefattas i begreppet skälig levnadsnivå om inte behovet tillgodoses på annat sätt. Det innebär att socialtjänsten har ett ansvar för att se till att människor som inte har egna resurser att lösa sitt boende får hjälp med detta. Insatserna ska vara av god kvalité och barnets bästa ska särskilt beaktas.”

(Professor Hans Swärd, i ’Kunskapsunderlag från forskare’ i den statliga utredningen
’Framtidens socialtjänst’.)

play[®] 50k

Alla program Kategorier Format

Ingenstans att bo

Barnministeriet dokumentär
Dokumentärserie · 53:11 min

Spela nästa

Regeringskansliet

Tilläggsdirektiv till
Utredningen om kommunal
planering för bostäder (N
2017:04)

ID-nummer: Dir. 2017:85

Rekordmånga hemlösa barn i Malmö

STHLM

Barnen drabbas hårdast av bostadskrisen

Bild 1 av 3 Öther: Carl Bredberg

UPPDATERAD 2018-01-10 PUBLICERAD 2018-01-10

Bostadskrisen i Stockholm slår allt hårdare mot de barn som drabbas. De lever utan fast adress med föräldrar som betalar svarta ockerhyror, de tvingas ljuga i skolan och kan aldrig ta hem kompisar.

Hem & Hyra

Nyheter Lokalt Tips & Råd Meny

JUST NU Hem & Hyra granskar vad som hände med Tob

Allt fler hemlösa barn

12 MAJ 2017 KL 15:32

NYHETER Rädda Barnens nya rapport visar att minst 5 390 barn är hemlösa i Sveriges största kommuner. Organisationen konstaterar också att antalet barnfamiljer utan eget hem ökar rejält.

DEBATT

START NÖJE SPORT TV

Ingen förälder ska behöva sova med sina barn utomhus

Publicerad 1 jun 2017 09:08

FoU_NORDVÄST STOCKHOLMS LÄN

Barn och föräldrar som lever i hemlöshet

Hälvdagsseminarium

I en rapport från Socialstyrelsen (2017) påpekas att hemlösheten ökar, inte minst bland gruppen föräldrar med barn under 18 år. Jämfört med år 2011 har andelen ökat med 60 procent, vilket innebär att ungefär 24 000 barn i Sverige lever i akut hemlöshet. Som även Rädda Barnen och FoU Södertörn uppmärksammar är detta ett flerdimensionellt problem som kräver såväl nationella som kommunala insatser.

Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar

Slutbetänkande av Utredningen om kommunal planering för bostäder

Stockholm 2018

svt NYHETER Lokalt

STOCKHOLM

Foto: SVT

Bostadsbristen gör allt fler barnfamiljer hemlösa

Medan hemlösheten minskat generellt har den istället ökat bland barnfamiljer. Därför har Stockholms stad tagit fram 100 lägenheter som är öronmärka för just barnfamiljer.

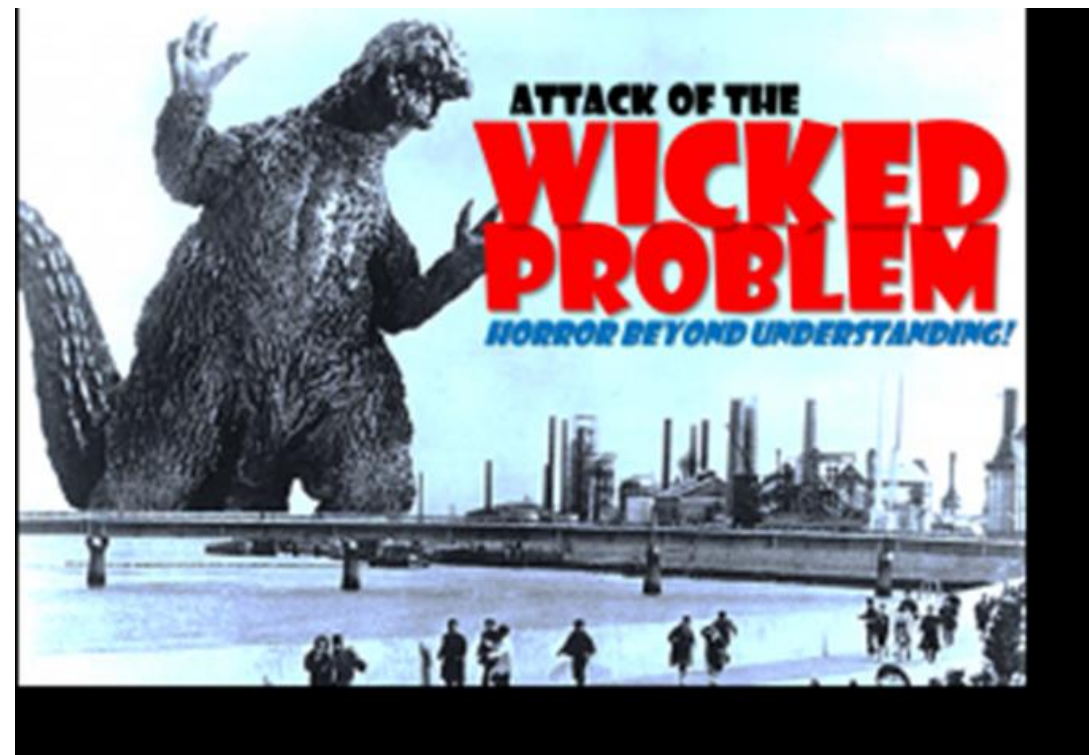
– Sedan 2004 har hemlösheten generellt minskat med 30 procent – utom bland barnfamiljer där den istället ökar, säger socialborgarrådet Åsa Lindhagen (MP).

- Hur blev det så här?
- Hur lever de som är drabbade?
- Vem drabbas?
- Vilket ansvar har samhället?

Hemlöshet – ett *'wicked problem'*

- Ett problem som är svårt att hantera och förstå
- Berör flera sektorer, organisationer, myndigheter och nivåer samtidigt.
- Går tvärs över olika politikområden
- Synen på problemet kan variera över tid
- Oklart vem som har det egentliga ansvaret
- Det kan förekomma starka intressekonflikter om hur problemet ska lösas

”En bärande utgångspunkt i arbetet mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden måste vara att se frågan i bred belysning, att försöka finna och ***åtgärda de systemfel*** som leder till att stora grupper inte släpps in på den ordinarie bostadsmarknaden”.

(slutrapport regeringens strategi mot hemlöshet, 2010)

THE MORE YOU KNOW, THE
HARDER IT IS TO TAKE
DECISIVE ACTION.

ONCE YOU BECOME
INFORMED, YOU START
SEEING COMPLEXITIES
AND SHADES
OF GRAY.

YOU REALIZE THAT NOTHING
IS AS CLEAR AND SIMPLE
AS IT FIRST APPEARS.
ULTIMATELY, KNOWLEDGE
IS PARALYZING.

BEING A MAN OF ACTION,
I CAN'T AFFORD TO TAKE
THAT RISK.

YOU'RE IGNORANT,
BUT AT LEAST
YOU ACT ON IT.

Bostadsbristen förr och nu - sekelskiftet

- Varför byggs det inte?
- Varför blir det så dyrt att bygga?
- Varför är det så dyrt att leva?
- Vad har vi gjort för att komma åt problemet?
- Vad kan man göra?
- Kan man komma till rätta med bostadsbrist genom självhjälp?
- Vad bör vi göra genast?
- Vad säger läran om mänsklighetens solidaritet (1800-talet) ?
- Vilka skyldigheter har vi enligt FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen (2018)?

1940- och 50-talen

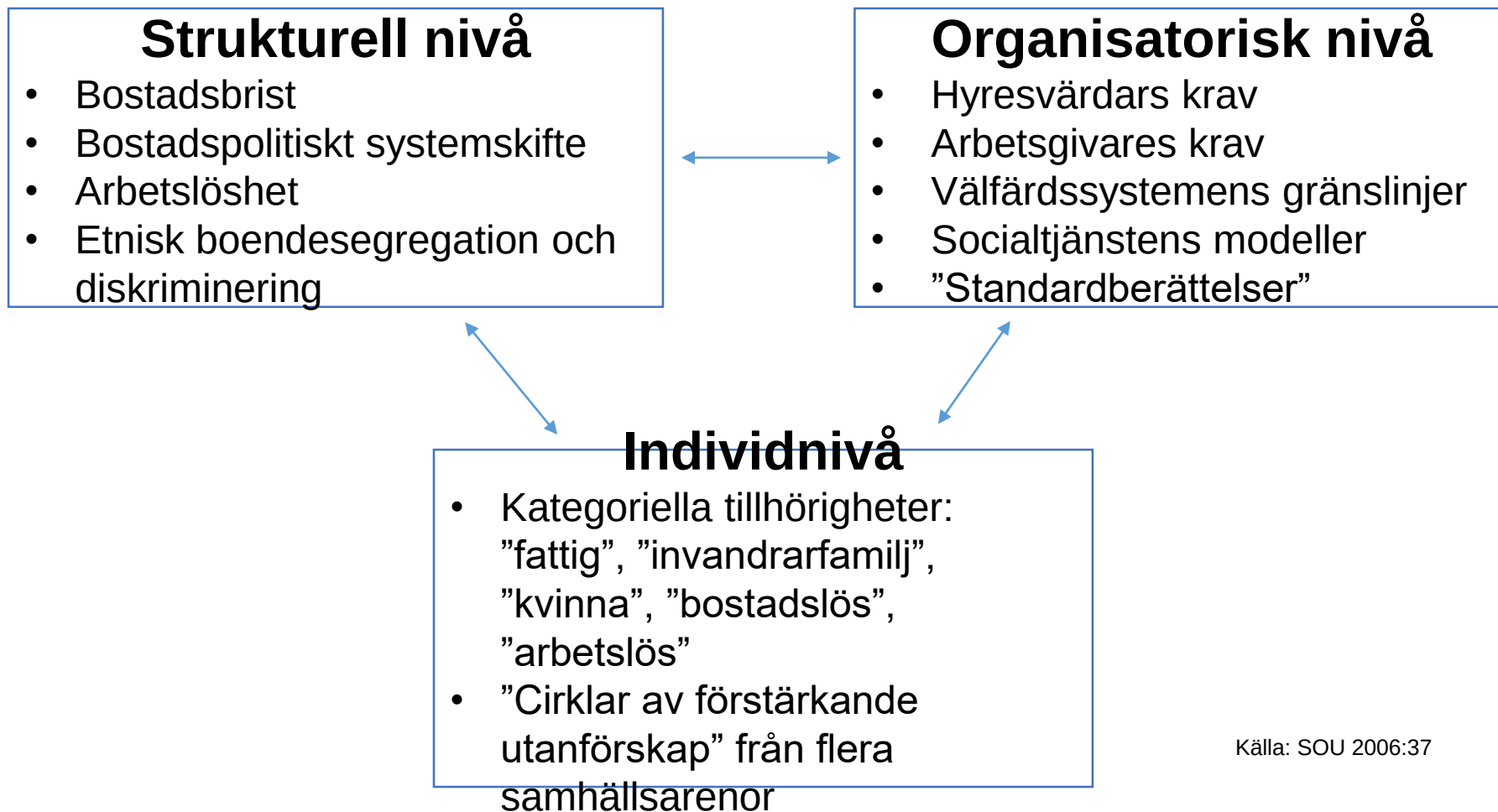

2000-talet

Faktorer som bidrar till hemlöshet bland barnfamiljer

Samverkan på olika nivåer som kan verka förstärkande i en negativ riktning för den enskilde familjen

Källa: SOU 2006:37

Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.

Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

Att bostaden är viktig för människors välfärd håller de flesta med om.

Hur behovet ska tillgodoses finns det däremot olika syn på.

Gränsdragningar och definitioner

- Från bostadsproblem till socialt problem
- Socialstyrelsens definition
- Social och strukturell hemlöshet
- ”Särskilt utsatta grupper” och ”barns utsatthet”
- Gör vi skillnad på ’värdiga’ och ’icke-värdiga’ barn?
- Vem har ansvar?

Begrepp och kategoriseringar

”Protohomelessness” (Wolch och Dear 1993) – otrygga lösningar, t.ex. inneboende, andrahandskontrakt, svartkontrakt, genomgångsbostäder etc.

FEANTSAs tre domäner som utgör ett ”hem”:

”having an adequate dwelling (or space) over which a person and his/her family can exercise exclusive possession (*physical domain*);
Being able to maintain privacy and enjoy relations (*social domain*) and
having legal title to occupation (*legal domain*)”

Bostaden som en rättighet – olika perspektiv

- Filosofiskt – Är ett värdigt boende en mänsklig rättighet?
- Juridiskt – Har människor formellt rätt till ett gott boende inom ramen för ett visst rättssystem?
- Politiskt – Har staten ett ansvar? Fokus på medborgarskapets sociala rättigheter – kan ses som en legal eller en programmatisk rätt. En 'svag' social rättighet?

Grundläggande principer enligt FN

- Rätt till ett visst rättsligt besittningsskydd.
- Det måste finnas basfaciliteter
- Boende kostnader måste vara överkomliga
- En adekvat bostad måste vara bebolig
- Bör, i den mån det är möjligt, vara belägen så att man kan få tillgång till viktig samhällsservice.
- Vräkningar är oförenliga med konventionen och bör endast genomföras vid exceptionella omständigheter

Vad säger barnkonventionen?

Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska barnets bästa komma i främsta rummet (Artikel 3)

Konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

Konventionsstaterna skall i enlighet med nationella förhållanden och inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt och skall vid behov tillhandahålla materiellt bistånd och utarbeta stödprogram, särskilt i frågan om mat, kläder och bostäder. (Artikel 27)

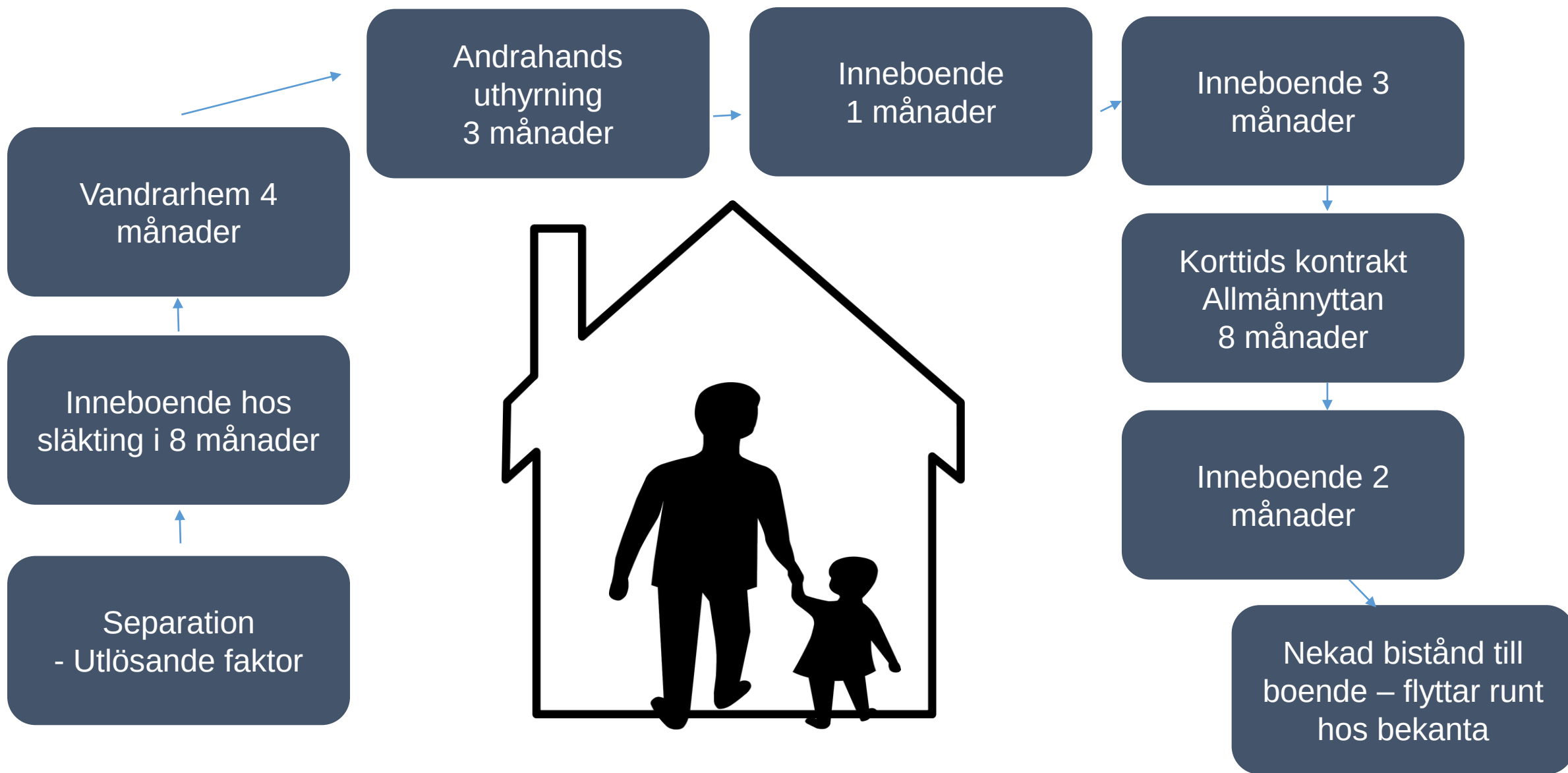
Ett fokus på mänskliga rättigheter (vilket inkluderar barns rättigheter) väcker grundläggande etiska frågeställningar kring hur vi ser på människor som är drabbade av fattigdom, hur de behandlas och vad vi som samhälle har för ansvar gentemot dem (Ruth Lister, 2013).

”Barnets bästa” innebär i fråga om tillgång till bostad bland annat att undvika ofrivilliga flyttningar och en osäker boendesituation. Barnets bästa kräver också stabilitet i relationen till förskola, skola och kamratgrupp (SOU 2005:88).

”I Sverige bygger bostadspolitiken på idén att alla människor ska vara jämställda nog att ha möjlighet att lyckas hyra eller köpa en bostad på en och samma bostadsmarknad”. (Boverket 2014)

Vad händer när inte alla är jämställda nog att lyckas?

Situationen av hemlöshet för med sig andra problem – sociala, psykiska och somatiska. Om man lyfter upp detta resonemang till en strukturell nivå utkristalliserar sig ett mönster där brister på bostadsmarknaden skapar klienter för socialtjänsten (och den psykiatriska och somatiska vården) (Nordfelt 2007: 57).

Konsekvenser för barn

- Psykisk och psykisk hälsa
- Utveckling
- Utbildning
- Självkänsla och identitet
- Relationer till föräldrar och kamratgrupp
- Ilska – misstro mot samhället

Konsekvenser för föräldrar

- Psykisk ohälsa
- Svårigheter att arbeta
- Svårigheter att fullfölja utbildning
- Svårt att etablera och integrera sig i samhället
- Föräldraskap och relation till barn och omgivning
- Vanmakt och ilska

Socialtjänstens roll i samhällsplaneringen

- Socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.
- Socialtjänstens verksamhet måste kunna anpassas efter förändringar i omvärlden och samverkan mellan aktörer är nödvändigt för att samhällets resurser ska användas på bästa sätt.

Hur kan dessa ambitioner göras till verklighet i relation till barnfamiljers behov av ett tryggt boende?

- Är integration och inkludering möjligt utan ett tryggt boende?
- Vad tror du att du, eller din arbetsplats, skulle kunna göra för att stötta bostadslösa barnfamiljer och/eller påverka för att skapa en förändring?
- Vem har ansvar när barn far illa på grund av att de saknar en plats att kalla hemma?